

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku J. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w P.
o wysokość emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 21 lutego 2019 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 lipca 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 lipca 2017 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...], w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P. o wysokość emerytury, oddalił apelację wnioskodawczyni J. C. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 29 kwietnia 2016 r., którym oddalono jej odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 16 września 2015 r. Powyższą decyzją organ rentowy z urzędu przeliczył emeryturę wnioskodawczyni od dnia 1 maja 2015 r. i ustalił jej wysokość na kwotę 2029,79 zł. Do jej wyliczenia przyjęto kwotę 151094,26 zł tytułem składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, kwotę 412719,75 zł tytułem zwaloryzowanego kapitału początkowego, a średnie dalsze trwanie życia ustalono na 253,70 miesięcy. Ponadto organ rentowy ustalił sumę kwot pobranych emerytur w wysokości 48856,64 zł. Wnioskodawczyni w odwołaniu nie kwestionowała prawidłowości dokonanych przez

organ rentowy wyliczeń, a jedynie możliwość zastosowania zasady wskazanej w art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm. dalej „ustawa emerytalna”).

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji jak i zapadłe rozstrzygnięcie, wskazując w uzasadnieniu, że w nowym systemie emerytalnym (zdefiniowanych składek), gdzie świadczenie nabywa się za okresy ubezpieczenia, wysokość świadczenia zależy od sumy zaewidencjonowanych składek. Zgodnie z art. 25 ust. 1 b ustawy emerytalnej, ubezpieczonym, którzy pobierali emeryturę tzw. wcześniejszą czyli w obniżonym wieku, (na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 ustawy emerytalnej lub art. 88 Karty Nauczyciela), podstawę obliczenia emerytury, o jakiej mowa w art. 24 ustawy emerytalnej, ustaloną zgodnie z ust. 1 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Pobranie emerytury na podstawie wskazanych wyżej przepisów oznacza skonsumowanie części kapitału składkowego, w związku z czym od dnia 1 stycznia 2013 r. odlicza się od niego sumę wypłaconych emerytur. Sąd Apelacyjny wskazał także, że uregulowanie zawarte w art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej nie narusza art. 2 i 67 Konstytucji RP. Wnioskodawczynie w chwili uzyskania prawa do emerytury we wcześniejszym wieku emerytalnym mogła oczekiwać, że uzyska prawo do emerytury w pełnym wieku emerytalnym, natomiast nie miała żadnych gwarancji co do warunków, na jakich ta emerytura zostanie ustalona. Samo różnicowanie sytuacji ubezpieczonych nie narusza konstytucyjnej zasady równości, którą orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego określa jako równe traktowanie podmiotów znajdujących się w tej samej sytuacji. Zasada ta może również doznawać wyjątków, z tym jednak zastrzeżeniem, że wszelkie odstępstwa muszą zostać uzasadnione realizacją innych istotnych z konstytucyjnego punktu widzenia celów.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawczynie i zarzucając naruszenie prawa materialnego - art. 25 ust. 1 lit. b ustawy emerytalnej w związku z art. 22 ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw z dnia

11 maja 2012 r. (Dz.U. z 2012 r., poz. 637) w związku z naruszeniem zasady niedziałania prawa wstecz i zasady pewności prawa wywodzących się z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez niewłaściwe jego zastosowanie polegające objęciu zastosowaniem art. 25 ust. 1 lit. b ustawy emerytalnej także sumy kwot emerytury pobranej przez wnioskodawczynię przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego w wysokości przed obliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne w okresie przed dniem 1 stycznia 2013 r., podczas gdy przepis art. 25 ust. 1b ustawy zdaniem pełnomocnika powinien mieć zastosowanie od daty jego wejścia w życie, czyli od dnia 1 stycznia 2013 r. W konsekwencji możliwa do odliczenia powinna być tylko suma pobranych emerytur przez wnioskodawczynię w okresie obowiązywania przepisu, czyli od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 31 maja 2013 r. W oparciu o ten zarzut, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, stwierdzenie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że jest ona oczywiście uzasadniona. Zdaniem pełnomocnika wnioskodawczyni wyraża się ona w oczywistym i rażącym naruszeniu przez Sąd drugiej instancji art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, polegającym na błędnym zastosowaniu tego przepisu i objęciu zakresem jego zastosowania zdarzeń powstałych przed datą jego wejścia w życie (gdy przepis nie obowiązywał). Wysokości emerytury skarżącej obliczono w oparciu o art. 24 ustawy emerytalnej, w tym zastosowano art. 25 ust. 1b ustawy, który został dodany przez art. 1 pkt 6 lit. b) ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2012 r., poz. 637) i wszedł w życie w dniu 1 stycznia 2013 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wywodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawnej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

W kontekście wskazywanej przez pełnomocnika wnioskodawczyni oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy przywołać wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2016 r., II UK 78/15 (OSNP 2017 nr 11, poz. 151), w którego tezie

wskazano, że art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej stosuje się do osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r., które przed złożeniem wniosku z art. 55, pobierały emerytury na podstawie art. 29, 32, 33 i 39 niezależnie od daty wejścia w życie art. 55a ust. 2 tej ustawy. Należy podkreślić, co wynika z treści art. 25 ust. 1b ustawy, możliwość przejścia z systemu zdefiniowanego świadczenia (obliczonego według zasad wynikających z art. 53) do systemu zdefiniowanej składki wiąże się z koniecznością pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury kapitałowej „o sumę kwot pobranych emerytur”. Zasada ta - w zgodzie z art. 32 Konstytucji RP - w równym stopniu powinna dotyczyć wszystkich osób pobierających świadczenie (niezależnie od daty urodzenia) właśnie ze względu na „zrównanie” w art. 55 praw osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. z prawami osób urodzonych w latach 1949-1968. Ubezpieczony, urodzony przed 1 stycznia 1949 r., wyrażając wolę „wejścia” do systemu zdefiniowanej składki, zostaje jego beneficjentem na warunkach obowiązujących w tym systemie osoby urodzone w latach 1949-1968. Zwrócić należy także uwagę, że w wyroku z dnia 12 września 2017 r., II UK 381/16 (LEX nr 2376896), Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że „dodanie art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej wynikało z potrzeby usunięcia istotnych kontrowersji w praktyce zasad obliczania wysokości emerytury ustalonej na podstawie art. 24 i następne ustawy emerytalnej przez emerytów, którzy wcześniej pobierali już świadczenia emerytalne. Oznacza to, że skorzystanie z przywileju przejścia i pobrania wcześniejszych emerytur na podstawie przepisów szczególnych dotyczących emerytur dla niektórych ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., a przed 1 stycznia 1969 r., o których mowa w rozdziale 3 Działu I ustawy emerytalnej, albo na podstawie art. 8 Karty Nauczyciela, uzasadnia i proporcjonalnie usprawiedliwia pomniejszenie podstawy wymiaru emerytury ustalonej na podstawie art. 24 ust. 1 i następne ustawy emerytalnej o sumy poprzednio pobranych wcześniejszych emerytur, przy zastosowaniu mechanizmu ustalania wysokości świadczeń emerytalnych w zależności od proporcjonalnego prognozowanego ‘średniego trwania życia’ osoby uprawnionej, ponieważ osobom uprawnionym do takich samych rodzajowo świadczeń powinna przysługiwać emerytura ustalana według takich samych (równych) zasad obliczania jej wysokości bez względu na datę złożenia wniosku emerytalnego. Każdy mechanizm ustalania wysokości świadczeń

emerytalnych ma określone uwarunkowania majątkowe, które gwarantują prawem określoną wysokość ustalanych emerytur w prognozowanych długoterminowych okresach ich pobierania, przede wszystkim ze względu na zgromadzony kapitał składkowy, który pomniejszają wcześniej wypłacone kwoty pobranych długoterminowych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Taki stan rzeczy usprawiedliwia ustawowe modyfikowanie wysokości emerytur ze względu na wcześniejsze pobranie i spożytkowanie tych samych rodzajowo, choć wcześniejszych świadczeń emerytalnych, które uszczupliły zgromadzony indywidualny kapitał emerytalny oraz fundusz ubezpieczeń społecznych, z którego emerytury są wypłacane”.

Tym się kierując, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.